ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಳು

೧

ಮುಂಡತ್ತಾಯೆ.

ಪ್ರಕಾಶಕ

ಎಮ್. ಗಣಪತಿ ರಾವ್, ಐಗಳ್,
ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಮಂಜೇಶ್ವರ.

ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು
1924.

ಕುರಾವಾಶೀಗಾನಿ

ಮುಂಡತ್ತಾಯ.

ಮುಂಡತ್ತಾಯನಿಗೆ, ಮೂಡದೇಯ, ಕಾಲಭೈರವ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳು ಇವೆ. ಈ ದೈವದ ಆರಾಧನೆಯು ಈ ತುಳುರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಥಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಜೋಗಿಯವರ ಮುಖಾಂತರ ಬಂತೆಂದು ಪಾಡ್ದನದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಜೋಗಿಮತವು ಮಲೆಯಾಳ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ, ತುಳುದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ಸ್ಯೇಂದ್ರನಾಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಜೋಗಿಯವರು ಅಥವಾ ಯೋಗೀಶ್ವರರು ಆರಾಧಿಸುವ ದೇವರುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಭೈರವನು ಒಬ್ಬನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾಲಭೈರವನನ್ನು ಪೂರ್ವಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾಲಭೈರವನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ 'ಮೂಡು ದಿಕ್ಕಿನವ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತ ಕಡೆಗೆ ತುಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡದೇಯಿ ಎಂದಾಯಿತೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಮೂಡದೇಯಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಮೂಡತ್ತಾಯ ಎಂದಾಗಿ ಕಡೆಗೆ ಮುಂಡತ್ತಾಯ ಎಂಬದಾಗಿ ಆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ನಾಥಸಂಪ್ರದಾಯವು ತುಳುರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 5-6ನೇ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಬಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದರಿಂದ ಈ ಮುಂಡತ್ತಾಯನ ಆರಾಧನೆಯೂ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಬೊಬ್ಬರ್ಯ ಮತ್ತು ದೈವಗಳ ಆರಾಧನೆಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಮುಂಡತ್ತಾಯನ ಆರಾಧನೆಯು ಪ್ರಬಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಂದು ಪಾಡ್ದನಗಳಿಂದ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮುಂಡತ್ತಾಯ ದೈವದ ಪಾಡ್ದನದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಜೋಗಿಪುರುಷರು ಪೂರ್ವಕರಾವಳಿಯಿಂದ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ದಾರಿಯಾಗಿ ತುಳುರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಪಾಣೆ ಮಂಗಳೂರಿನ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಮೊಗರ್ನಾಡು ಸೀಮೆಯನ್ನೂ ಆ ಸೀಮೆಯ ಬಲ್ಲಾಳನ ಬೀಡನ್ನೂ ದಾಟಿ ನರಿಕೊಂಬುಗ್ರಾಮದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗಿರುವ ದಿಂಡುಕೆರೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿ, ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಲಗಿದರು. ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ನೋಡುವಾಗ ಅವರ ಬಿಡಾರದ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಪಿಲದನವು ಮೇಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದರು. ಹಾಲು ಕರೆಯುವಾಗ ಒಂದನೇ ಮೊಲೆಯಿಂದ ನೀರೂ, ಎರಡನೇ ಮೊಲೆಯಿಂದ ಹಾಲೂ, ಮೂರನೇ ಮೊಲೆಯಿಂದ ರಕ್ತವೂ ಬಂತು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮೊಲೆಯು ಹೊಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು

ಆಲೋಚಿಸುವಾಗ ಇದು ಕಾಲಭೈರವನ ಕೃತ್ಯವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ತಾವು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಒಲೆಯ ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ತೆಗೆದು ಆ ಭೂತದ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಹೂಣಿಟ್ಟರು. ಬಳಿಕ "ನೀನು ಈ ಗ್ರಾಮದವರಿಂದ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಪಡಿಯಬಹುದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು. ಆ ಗ್ರಾಮದವರು ದಿಂಡುಕೆರೆಯ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಮುಂಡತ್ತಾಯನಿಗೆ ಇದೇ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಥಾನವಾಯಿತು.

ಅನಂತರ ಈ ಜೋಗಿಪುರುಷರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಪಾಣೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು, ಜೈನರಪೇಟೆಯ ಬಸದಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ನೇತ್ರಾವತಿ ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿರುವ ಭಯಂಕೇಶ್ವರದೇವರ ದರುಶನಮಾಡಿ ಹೊಳೆಯನ್ನುದಾಟಿ ಬಂಟವಾಳ ಕಂಚಿಗಾರಕೇರಿಯ ದಾರಿ ಯಾಗಿ ಬಂಟವಾಳ ಪೇಟೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸಮಗಾರಕೇರಿ ಯಲ್ಲಿರುವ ಅಮ್ಮನವರ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ದೇವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ, ನಂದನ ಹಿತ್ತಿಲಿನಲ್ಲಿರುವ ತಂಕರುಬೈದ್ಯನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಆ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಕೊಂಡರು. ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಭೈರವನು ಬಂದು "ನನಗೆ ಈ ಹಿತ್ತಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಈ ಸಂಗತಿ ಯನ್ನು ತಂಕರುಬೈದ್ಯನೊಡನೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವನೂ ಬಂಟವಾಳ, ತುಂಬ್ಯ, ಪಣ್ಣೆಂಗಿಲ ಗ್ರಾಮದ ಬಿಲ್ಲವರೂ ಕೂಡಿ ನಂದನಹಿತ್ತಿಲಿ ನಲ್ಲಿ ಮುಂಡತ್ತಾಯನಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು.

ಆ ಮೇಲೆ ಈ ಜೋಗಿಯುವರು ನಂದನಹಿತ್ತಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಟು, ಪುಳಿಂಕೆಮಾರ ಎಂಬ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಮಟಾಡಿ ಹಳೆ ಕೋಟೆಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಅಮಟಾಡಿ ಬಲ್ಲಾಳರ ನಂದರಿಬೆಟ್ಟು ಬೀಡಿನ ದಾರಿಯಾಗಿ ಕುದಿಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಪೆರೋಡಿ ದೇವಸ್ಥಾನ, ತುಂಬೆ ಗ್ರಾಮ ದಾಟಿ, ಸುಜೀರಿಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕಿರೋಡಿ ಬನ್ನಾಳ ಎಂಬ ವರ್ಗದ ಬಿಲ್ಲವರು ಈ ದೈವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು.

ಮರುದಿವಸ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಅಕರ್ುಳ ವರದೇಶ್ವರ ದೇವ ಸ್ಥಾನ, ಅಕರ್ುಳ ತೋಡು ಇವನ್ನು ದಾಟಿ, ಅಡ್ಯಾರ ಮಾಗಣೆ, ಕಣ್ಣೂರು ಬೀಡು ದಾಟಿ, ಮಂಜುಗಬೈದ್ಯೆವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ, ಗಾಣದ ಬೆಟ್ಟಿನ ರಾಹುವನ್ನೂ, ನೋಡಿ ಕರಿಬೆಟ್ಟು ದಾಟಿ ಕಟ್ಟಳೆಪೂವದಿ ಕೆರೆಗೆ ಬಂದು ಮಿಂದರು.

ಅನಂತರ ಬಜಲ ಕಡವನ್ನು ದಾಟಿ, ಹರೇಕಳ ಮಾಗಣೆ, ಹೂವು ಹಾಕುವ ಕಲ್ಲು, ಬೊಳ್ಮ ಮುಳಾರಗುತ್ತು ದಾರಿಯಾಗಿ ಕಲ್ಲಡ ಪದವು ದಾಟಿ ಕೋಟಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ತಂಕರುಬೈದ್ಯೆದಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿದರು. ಈ ತಂಕರುಬೈದ್ಯೆದಿಗೆ ಶಿದ್ದಮರ್ದ ನೆಂಬ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಅಷ್ಟರವರೆಗೆ ಮದುವೆ ಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹೆಂಗಸು ಜೋಗಿ ಭೈರಾಗಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಈ ಜೋಗಿಗಳು ಎದ್ದು ತಂಕರು ಬೈದ್ಯೆದಿಯನ್ನು ಕರೆದು "ನಾವು ಮಲೆಯಾಳದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

ನಾವು ತಿರುಗಿ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ವರೆಗೆ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಕೂಡದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಈ ಜೋಗಿಗಳು ಬಂದು ಹೋದ ತರುವಾಯ ತಂಕರುಬೈದ್ಯೆದಿ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತಳಾದಳು. ಅವಳ ಜಾತಿಯವರು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮಗನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದರು. ಆಕೆಯು ಇದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಜಾತಿಯವರು ಆಕೆಯನ್ನು ಗದರಿಸಿ ಸಿದ್ದಮರ್ದನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಸಿದರು.

ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೆ ಮಲೆಯಾಳದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದ ಜೋಗಿಪುರುಷರು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಶಿದ್ದಮರ್ದನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಆಗ ತಂಕರುಬೈದ್ಯೆದಿಯು ಅವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಓಡಿದಳು. ಇವಳು ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೈರಾಗಿಗಳು ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ತಂಕರುಬೈದ್ಯೆದಿಯು ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಅವರು ಕನಿಕರಪಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಕೊರಳಿಗಿರುವ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರದೇವರ ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಡಿದು ಬಿಸಾಡಿ "ಈ ಮಾಲೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕು. ನಾವು ಭಜಿಸುವ ಮುಂಡತ್ತಾಯನನ್ನು ನೀನೂ ಭಜಿಸು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋದರು.

ತಂಕರುಬೈದ್ಯೆದಿಯು ಮಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮಗನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿ ಶಿದ್ದಮರ್ದಬೈದ್ಯನೆಂದು

ಹೆಸರಿಟ್ಟಳು. ವಿಘ್ನೇಶ್ವರದೇವರಿಗೂ ಮುಂಡತ್ತಾಯನಿಗೂ ಗುಡಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಮಾಗಣೆಯವರೂ ಕೋಟಾರ ಗ್ರಾಮದವರೂ ಕೂಡಿ ಮುಂಡತ್ತಾಯನಿಗೆ ನೇಮಮಾಡಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ ನೇಮವು ವರ್ಷ ವರ್ಷವೂ ನಡೆದುಬರುತ್ತಿದೆ.

ಮುಂಡತ್ತಾಯನು ಕೋಟಾರದಿಂದ ಹೊರಟು, ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಒಂಭತ್ತು ಕೆರೆಯನ್ನೂ (ಉಳ್ಳಾಲ) ಕರಿಮುರಕಾಡು ಉಂಗುರಮಠವನ್ನೂ ದಾಟಿ, ಹೊಸಂಗಡಿಯ ದಾರಿಯಾಗಿ ಚೌಟರ ಉಳ್ಳಾಲ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಚೌಟರ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಅಸ್ವಸ್ಥವಾಯಿತು. ಆಗ ಶಿದ್ದಮರ್ದನನ್ನು ಕರೆದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರು. ಮುಂಡತ್ತಾಯನ ಉಪಹತಿ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂತು. ಶಿದ್ದಮರ್ದನ ಮುಖಾಂತರ ಮುಂಡತ್ತಾಯನಿಗೆ ಹರಿಕೆ ಹೇಳಿ, ಚೌಟರು ಆನೆಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೇಮಮಾಡಿಸಿದರು. ಈ ನೇಮ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಉಳ್ಳಾಲಗುತ್ತಿನ ಕೋಚಶೇಖನು ಬಂದನು. ಬಿಲ್ಲವರ ಭೂತಕ್ಕೆ ಸರ್ವವಾದ್ಯದಿಂದ ನೇಮಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪೆಂದು ಕೋಚಶೇಖನು ಹೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಆ ಗುತ್ತಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ದೈವದ ಉಪಹತಿಯು ಕಂಡು ಬಂದು, ಈ ದೈವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೊಂಬು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಮುಂಡತ್ತಾಯನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಮಂಗಾರಕಡವು ದಾಟಿ ಮಂಗಳಾದೇವಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು, ದೇವಿಯ ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಪಾಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅರ್ಚಕರ ಆಸ್ತಿಯು ತಿರಿಗಿ ಅವರಿಗೆ

ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದನು. ಅವರು ಪಜ್ಜೆನಾಡಿ ಗ್ರಾಮದಲಿ ಮುಂಡತ್ತಾಯನಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂಡತ್ತಾಯನು ತಿರಿಗಿ ಅತ್ತಾವರ ಗುತ್ತಿಗೆ ಬಂದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪಹತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಆ ಗುತ್ತಿನವರು ಕೆರೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಅತ್ತಾವರ ಬಲ್ಲಾಳರ ಬೀಡಿಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಹತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಅವರು ಪೆರ್ಗಡೆಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅತ್ತಾವರ ಪೆರ್ಗಡೆಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಯನವು ಈಗಲೂ ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಮುಂಡತ್ತಾಯೆ.

ನಾಲುವೆರ್ ಪುರುಸೆರ್ (ಭೈರಾಗಿಳು), ಆಕುಳು ಮೂಡಾಯಿ ಸಮುದ್ರೊ ತೂಯೊ, ಪಡ್ಡಾಯಿ ಸಮುದ್ರೊ ತೂವೊಡುಂದೆರ್. ಬೊಣ್ಯೊ ಪೂಜಿಯೆರ್, ಜೋಳಿಗೆ ಪಾಡೊಂದು ನಟ್ಯೊಂದು ಬತ್ತೆರ್, ಆಕುಳೆ ಕುಲಬೂತ ಕಾಳಭೈರವೆ. ಆಕುಳು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮುಗೆನಾರ್ಡ್‌ಗ್ ಜತ್ತೆರ್, ಬಾರ್ದಲಬೂಡು ಕಡತೆರ್, ಅಡ್ಡಲಪಾದೆ ಗ್ರಾಮ ನರಿ ಕೊಂಬುದ ಆಪೆದಿಕ್ಕ್ ಕಡತೆರ್, ಇರ್ಂದಬೊಟ್ಟು ಚಾವಡಿ ಕಡತೆರ್ ಅಳ್ಪೆ ಪೊತುರ್ ಕಂತ್‌ಂಡ್. ಅಳ್ಪೆ ದಿಂಡ್‌ಕಿರೆ ಅಂದ್‌ದ್ ಉಂಡು ಐಕೆ ರಾತ್ರೆ ಬುಡಾರ ಮಳ್ತೆರ್.

ಮೂಜಿಕಲ್ಲ್ ಗೂಡಿಯೆರ್, ಅಡ್‌ಉಂಡೆರ್, ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕಿಯೆರ್, ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕಿರೆಟ್ ಮಿಾಯೆರ್, ಬೊಣ್ಯೊ ಪೂಜಿಯೆರ್, ಬೊಣ್ಯೊ ಪೂಜಿದ್ ಕುಳ್ಳುನಗ ಈ ಕಾಳಭೈರವೆನ್ನ್ ಬೂತ ಆಕುಳೆ ಬೆರಿಯೆ ಬೈದೆ. ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಕಬುಲ್ತಿ ಪೆತ್ತದ ವೊರುವರಾದ್ (ಬೂತ ಪೆತ್ತದ ಆಕಾರಾದ್) ಪಂತಿ ಮೋಯೊಂಡುದು ಬತ್ತ್ಂಡ್ ಯೆದ್ರ್‌ಗ್, ಐನ್ ಮೋಕುಳು ನಾಲ್ ಜನ

ಪುರುಸೆರ್‌ನಾಕುಳು ತೂಯೆರ್. ಈ ಪೆತ್ತನ್ ಕಟ್ಟ್‌ಪಾಡ್ದ್ ಬೊಯೊರ್ಡುಂದೆರ್, ಬಲ್ಲ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪೆತ್ತನ್ ಕಟ್ಟ್‌ಪಾಡಿಯೆರ್, ಪಾತ್ರ ದೆತ್ತೆರ್ ಪೆತ್ತಬೊಯೆರ್ಗ್, ಬೊರಿನಗ ವೊಂಜಿ ಮಿರೆಟ್ ನೀರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ವೊಂಜಿ ಮಿರೆಟ್ ಪೇರ್, ವೊಂಜಿ ಮಿರೆಟ್ ನೆತ್ತೆರ್, ವೊಂಜಿ ಮಿರೆ ಪೊಟ್ಟು ದಾಲಾ ಇದ್ದಿ. ಆಕುಳೆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಗ್ರಂಥ ತೂಯೆರ್ ದಾನೆ ಇಂದ್‌ದ್, ನಮ ಬೆರಿಪತ್ತ್‌ದ್ ಕಾಳಭೈರವೆ ಬೂತ ಬೈದ್‌ಂಡ್, ಅವ್ವೇ ಬೂತ ಅಂದ್‌ದ್ ತೋಜಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ಐನ್ ತೂಯೆರ್, ತನ್ನಕುಳು ಅಡ್‌ಉಂಡಿ ಮೂಜಿ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ದ್ ವೊಂಜಿ ಕಲ್ಲ್ ದೆತ್ತೆರ್, ಈ ಗ್ರಾಮೊನು ಪತ್ತ್‌ದ್ ನಿಕ್ಕಾಪಿ ಆವಾರೊ ದೆತ್ತೊಣಾಂದ್ ಶಾಪೊ ಕೊರುದು ಆ ಕಲ್ಲ್‌ನ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಐಟ್ ವಾಸಾಲಾ ಅಂದ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್.

ಅಳ್ತ್ ಲಕ್ಕಿಯೆರ್, ದಿಂಡ್‌ಕಿರೆ ಕಡತೆರ್, ಪಾಣೆರೊಡು ಆಯೆರೆ ಪಾಣೇರ್ ತುದೆ ಕಡತೆರ್, ಸೆಟ್ಟಿಳು ಕಟ್ಟಿ ಬಸ್ತಿ ಕಡತೆರ್, ಬ್ರಾಣೆ ಕಟ್ಟಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಡತೆರ್, ಕಂಚಿಗಾರ ಕೇರಿ ಕಡತೆರ್, ಮುಟ್ಟುಕಟ್ಟು ಚಮಗಾರಕೇರಿ ಕಡತೆರ್, ಅಳ್ಪ್ ಅಮ್ಮನೂರು ದೇವಸ್ಥಾನೊ ತೂಯೆರ್, ಅಮ್ಮನೂರುನು ಅಂದ್ ಮಳ್ತೊಂಡೆರ್, ನಂದನ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಡ್ ತಂಕರಬೈದ್ಯ ಇಲ್ಲ್ ಉಂಡು. ಅಡೆಗ್ ಬತ್ತೆರ್, ಅವುಳು ಬುಡಾರ ಮಳ್ತೆರ್, ರಾತ್ರೆ ಜೆಪ್ಪುನಗ ಪುರುಸೆರ್‌ನಾಕುಳೆಗ್ ಸೊಪ್ನೊ ಬೂರುಂಡು, ಯೆಂಕ್ (ಕಾಳಭೈರವೆ) ಮುಳ್ಪ ಸಾನೊ ಆವೊಡುಂದು, ಮನದಾನಿ ಲಕ್ಕಿಯೆರ್, ಆಕುಳು

ಅಡ್ ಉಣ್ತಿ ದಿಕ್ಕೆಲ್ದ ಮೂಜಿ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ದ್ ವೊಂಜಿ ಕಲ್ಲ್ ದೆತ್ತೆರ್, ಆ ಬೂತೊಗು ಪಾಡಿಯೆರ್, ಈ ಗ್ರಾಮೊನು ಪತ್ತ್‌ದ್ ನಿಕ್ಕಾಪಿ ಆವಾರೊ ದೆತ್ತೊಣ್ಣಂದ್‌ದ್ ಸಾಪೊ ಕೊರಿಯೆರ್.

ಆಳ್ತ್ ಲಕ್ಕಿಯೆರ್, ನಂದನ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಕಡತೆರ್, ಪುಳಿಂಕೆಮಾರ್‌ಡ್ ಆಯೆರ್, ಆಂಬಡಾಡಿ ಪರಕೋಟೆ ಅಂದ್‌ದ್ ಉಂಡು, ಅಡೆಗ್ ಕಡತೆರ್, ಅಂಬಡಾಡಿ ನಂದೆರೆಬೊಟ್ಟು ಬೂಡು ಉಂಡು, ಐನ್ ಕಡತೆರ್, ಕುದಿ ಗ್ರಾಮೊದ ಮಾಗಣೆಡ್ ಆಯೆರ್, ಪೆರಿವೆಡ್ ದೇವಸ್ಥಾನ ಉಂಡು, ಆ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಡತೆರ್, ತುಂಬ್ಯ ಕೆಡತೆರ್, ತುಜೆರ್‌ಗ್ ಬತ್ತೆರ್, ಕೀರೊಡಿ ಬನ್ನಾಕುಳೆ (ಬಿರ್ವೆರೆ ವರ್ಗ) ಬರ್ಕೆ ಕಡತೆರ್, ಅಳ್ಪ ಪುದಾರ್‌ದಾನ್ನ ಮರ ಉಂಡು, ಅಳ್ಪ ಬುಡಾರ ಮಳ್ತೆರ್, ರಾತ್ರೆಡ್ ಸೊಪ್ನೊ ಆಂಡ್, ಆ ಬೂತೊಗು ಈ ಊರುಡು ಸಾನ ಕಟ್ಟಾದ್ ನೇಮ ಬೋಡುಂದು. ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕಿಯೆರ್, ಇನಬಲಿ ಭೊಗೊ ಮುಳ್ಪು ದೆತ್ತೊಣ್ಣಂದ್‌ದ್, ಆಕುಳೆ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ದ ಮೂಜಿ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ದ್ ವೊಂಜಿ ಕಲ್ಲ್ ಅಳ್ಪ ಪಾಡಿಯೆರ್.

ಕೀರಡಿ ಬನ್ನಾಕುಳೆ ಬರ್ಕೆ ಕಡತೆರ್, ವರದೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನೊ ಕಡತೆರ್, ಅರ್ಕುಳ ತಾರ್ ಕಡತೆರ್, ಅಡ್ಯಾರ ಮಾಗಣೆ ಕಡತೆರ್, ಮೈಕಣ್ಣ ತಾರ್ ಕಡತೆರ್, ಸಾರ ಕುಲಜನನದ ಬೂಡು (ಕಣ್ಣಾರುದಬೂಡು) ಕಡತೆರ್, ಕಂಬುಳದ ಕೋಡಿಡ್ ಮುಂಜಿಗಬ್ಬೆ ದೆಯ್ಯೆರೆ ಸೊಕೆ ತೂಯ್ಯೆರ್, (ಮುಂಜಿಗಬ್ಬೆ ದೈಯಾರ್ ವೊಂಜಿ ದೈವೊ) ಗಾಣದ ಬೊಟ್ಟು ಗಿರಾವು ಯೆದ್ರ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಐನ್ ತೂಯೆರ್. ನಂತುರು ಕರಿಬೊಟ್ಟು

ಕಡತೆರ್, ಕಟ್ಪಳ ಪೂವೆದಿ ಕೆದಕು (ಬಜಲ್‌ಡ್) ಬತ್ತೆರ್. ಅವುಳು ಏೂಯೆರ್, ದುಂಬುದ ಬಸ್ಮ ದೆಕ್ಕಿಯೆರ್, ಏೂಯೆರ್. ಅಳ್ತ್ ಲಕ್ಕಿಯೆರ್ ಬಜಲ ಕಣ್ಣಿಗುಳು (ಪೊಣ್ಜೆವು) ತೂಯ್ಯೆರ್. ಬಜಲ ಕರಿಯುದಳ್ಪ್ ಉಂತ್ಯೆರ್. ಬತ್ತಿ ವೋಡೊಡು ಕುಳ್ಯೆರ್, ಕುಳ್ಳುದು ಬಜಲಕರಿಯು ಕಡತೆರ್, ಪರಿಯಾಳದ ಸಾರ ಸೀಮೆಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಅಳ್ತ್ ಕಡತೆರ್, ಆಳ್ತ ಪೂಪಾಡಿಕಲ್ಲ್ ಕಡತೆರ್, ಬೊಳ್ಮೊ ಇರಂದಲ ಪಟ್ಬೊ ಕಡತೆರ್, ಮೂಳಾರ್‌ದ ಗುತ್ತು ಕಡತೆರ್, ಮೂಳಾರ್‌ದ ಕಂಬುಳ ಕಡತೆರ್, ಕಲ್ಲಡ ಪದಾವು ಪತ್ಯೆರ್, ವ್ಯೆರ್ ಮುಡ್ಯೆರ್ (ಕೋಟಾರ್‌ಡ್ ವ್ಯೆರ್ ಮುಡ್ಯೆರ್ ಗ್ರಾಮೊ) ಕಡತೆರ್. ಬಾಡೂರು ಬಡವಾಕುಳೆ ದೈವಂಗುಳೆನ್ ತೂಯ್ಯೆರ್, ಪೊತುರ್ ಕಂತ್‌ಂಡ್, ಬುಡಾರೊಗು ಬತ್ತೆರ್, ಕೋಟಕಾರ ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತೆರ್.

ಆಳ್ಪ್ ಸಂಕರುಬೈದೆದಿ ಕೋರಾಯಿಡ್ ಅರಿಪಾಡ್‌ದ್ ಬೀಪೊಳು. ಆತ್‌ಪೊತೊರ್ಗು ನಾಲುವೆರ್ ಪುರುಸೆರ್ ಬತ್ತೆರ್, ಆ ಗಳಿಗೆಗ್ ಬೀಪು ನೆನ್ ಬುಡಿಯಾಳ್. ಇಲ್ಲಗ್ ಪಾಯರ್ಾಳ್, ತಡ್ಪೆಡ್ದ್ ವೊಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಅರಿಕೊಣೊದು ಬಿಕ್ಕೆ ಕೊರಿಯುಳ್. ಐನ್ ವೋಕುಳು ತೂಯೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಯೆಂಕುಳು ನಟ್ಪೆರೆ ಬತ್ತಿನಾಕುಳು ಅತ್ತ್. ತೆನಕ್ಕಾಯಿ ಮಲ್ಯಾಳೊಗು ಪೋಪಿನಾಕುಳು. ಈ ಬೀಪುನ್ಯೆಡ್ದ್ ಐನ್ ಕೊಂಡೆ ಅರಿ ಕೊಲರ್ಾಂದೆರ್, ಆಳ್ ಕೊಯರ್ಾಳ್, ಆಕುಳು ಪಾತೆಡ್ರುಡು ಪಾಡ್ದ್ ಐನ್ ಬೆಯಿಪಾದ್ ಉಂಡೆರ್, ಜೆತ್ತೆರ್. ಕಾಂಡೆ ಬೊಳ್ಪುಗು ಲಕ್ಕಿಯೆರ್ ಆ ತಂಕರುಬೈದೆದಿನ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಇಂಚಿ

ಬಲತ್ಲಾಂದೆರ್, ಬತ್ತಳ್, ನಿಕ್ಕ್ ಯೇತ್ ಮಂದೆ ಆಣ್ ಬಾಲೆಳು ಅಂದೆರ್. ಯೆಂಕ್ ವೊರಿಯೆ ಶಿದ್ಯಮರ್ದ ಬೈದೆನ್ಸಿ ಮಗೆ ಅಂದಳ್, ಐಕ್ ಆಕುಳು ಪಂಡೆರ್, ಯೆಂಕುಳು ಮಲ್ಯಾಳೊಗು ಪೋದು ಬರ್ಪೆ, ಬನ್ನೆಟ, ನಿನ ಮಗಕ್ ಮದಿಮೆ ಆವೆರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಯೆಂಕುಳು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಯೆಂಕುಳೆ ಸಾಸ್ತ್ರಬೇದ ಮಾತ ಆಯಾಗ್ ಕಲ್ಪಾವೊ, ಬೂತೊಡ ಉಪದೇಶೊ ಕೊರ್ಪೆ. ಆತಿನೆಟ ಮದಿಮೆ ಆವೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಅಂದೆರ್, ಕಾಂಡೆನೇ ನಡತೆರ್.

ಆಕುಳು ಅಳೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಬನ್ನಾಗ ಬಡತನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಆಕುಳು ಪೋಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕೊ ಐಶ್ವರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಂಡ್, ಐನ್ ಕೇಂಡೆರ್ ಅಳೆ ಗ್ರಾಮದಾಕುಳು ಆಕುಳೆ ಜಾತಿದಾಕುಳು ಕೇಂಡೆರ್, ಅಳ್ಳ್ ಕೂಡ್ಯೆರ್, ತಂಕರುಬೈದೆದಿನ್ ಲೆತ್ತೆರ್, ನಿನ ಮಗಕ್ ಕೈದಾರೆದ ಮದಿಮೆ ಮಳ್ಪೊಡು. ಈ ದಾನೆ ಪಣ್ಪಾ ಅಂದೆರ್. ಆಪಗ ತೆನ್ನಾಯಿ ಮಲ್ಯಾಳೊಗು ಪುರು ಸರ್‌ನಾಕುಳು ಪೋತೆರ್, ಆಕುಳು ಬರಂದೆ ಮದಿಮೆ ಆವೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಅಂದಳ್. ನಾಲ್ ಇಲ್ಲ್ ನಟ್ಟ್ ಜೋಕುಳೆ ಪಾತೆರ ಕೇಣ್ಪ. ಜಾತಿ ದಾಕುಳೆ ಪಾತೆರೊ ಕೇಣುಜಂದೆರ್, ಆಕುಳೆ ಹೇಳಿಕೆ ಮೀರ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಅಂದ್‌ದ್ ಬಲಾತ್ಕಾರೊಡು ಮದಿಮೆ ಮಳ್ತಳ್.

ಮದಿಮೆ ಮಳ್ತಿ ಮಗ್ರನ ಕಾಲೊಗು ಮಲ್ಯಾಳೊಗು ಪೋತಿನಾಕುಳು ಬತ್ತೆರ್. ಬನ್ನಾಗ ಈ ತಂಕೆರು ಮರ್ಮಾಳ್ ಶಿದ್ಯಮರ್ದ ಬುಡೆದಿ ಗುವ್ವೆದಳ್ಸ ಅರಿ ಬೀಪುವಳ್, ಬತ್ತೆರ್, ಜಾಲ್‌ಡ್ ಉಂತ್ಯೆರ್, ಮೂವೊಡು ಬನ್ನಗ ಇದ್ಯ ಇತ್ತೆ ಉಳ್ಳ, ಯೇರೆ ಕುಟುಂಬದಾಳ್, ಯೇರೆ ಬುಡೆದಿ ಈ

ಅಂದ್‌ದ್ ಕೇಂಡೆಂ, ತಂಕರುಬೈದೆದಿ ಮರ್ವಾಳ್, ಶಿದ್ದಮರ್ದಬೈದ ಬುಡೆದಿ ಅಂದಳ್. ಅಳ್ತೆ ಕೋಪೊ ಮಳ್ತೆರ್. ಆಪಗ ಪಿರಜಾಲ್‌ದ ಮುಟ್ಟು ಕಡತ್‌ದ್ ಜತ್ತೆರ್, ಉಳ್ಳಾಲದ ಮಂಗಾರದ (ಬೋಳಾರ) ಕರಿಯಗ್ ಬತ್ತೆರ್, ಕರಿಯದಳ್ಪ ಉಂತ್ಯೆರ್.

ಆತ್ ಪೊರ್ತುಗು ಮರ್ವಾಳ್ ಅರಿ ಬೀತೊಣ್ದು ಉಳಾಯಿ ಪೋಯಳ್, ಪೋಯಿಗಳಿಗೆಗ್ ತಂಕರುಬೈದ್ಯೆದಿ ಮಾಮಿಡ ಪಂಡಾಳ್. ನಾಲುವೆರ್ ನಟ್ಟಿನಾಕುಳು ಬತ್ತೆರ್, ಯೆನನ್ ಈ ಯೇರ್‌ಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್, ಯಾನ್ ತಂಕರುಬೈದ್ಯೆದಿ ಮರ್ವಾಳ್, ಶಿದ್ದಮರ್ದಬೈದ್ಯ ಬುಡೆದಿ ಅಂದ್‌ದ್ ಪಂಡೆ. ಐನ್ ಕೇಂಡೆರ್ ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್, ಐನ್ ತಂಕರು ಬೈದ್ಯೆದಿ ಪಿಂದಳ್ ಮೂವೊಡು ಬತ್ತಿನಾಕುಳೇ ಅಂದ್‌ದ್, ಮೂವೊಡು ಬತ್ತಿನಾಕುಳೇ ಮದಿಮೆ ಆವೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪಣ್ತೆರ್, ಯೆನ ಜಾತಿ ದಾಕುಳು ಯೆನ ಮಗಕ್ ಮದಿಮೆ ಮಳ್ಪಾಯೆರ್, ಆ ಬಲಾತ್ಕಾ ರೊಡು ಮದಿಮೆ ಮಳ್ತಿನೈಟೇ ಆಕುಳು ಇವ್ವೊಡು ಬತ್ತೆರ್, ಐನ್ (ಮದಿಮೆ ಆಯಿನೆನ್) ತೂಯೆರ್, ಪಿದಾಡೊಂದು ಕೋಪೊಡು ಪೋಯೆರ್ ಅಂದ್‌ದ್ ಪಿಂದಳ್.

ಆಪಗ ಪೊರ್ತು ಕಂತ್‌ಂಡ್, ಆಪಗ ಮೋಕುಳು ಪೋದು ಬಂಗಾರ್‌ದ ಕರಿಯದಳ್ಪ ಕುಳ್ದೆರ್, ಕಡವು ಕಡಪೆರೆ ಪೋಡ ಇದ್ದಿ. ಮೋಕುಳೆ ಕಲ್ಪೊದ ಸಕ್ತಿಡ್ ನೀರ್ ಬಾಗಾದ್ ಸಾದಿ ಬುಡುಂಡು. ಐನ್ ಕಡತೆರ್, ಮೋಳು ಪಾರ್ ಬತ್ತಳ್, ಪಾರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೆಕ್ಕೈ ಉದ್ದ ನೀರ್ ಕಡತಳ್, ಪುರುಷೆರ್

ನಾಕುಳೆ ಕೈತಡೆಗ್ ಬತ್ತಳ್, ಕಾರ್‌ಗ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ಯ್ಯಾಳ್, ಕೈಕ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ಯ್ಯಾಳ್, ಗಡ್ಡ ಮಂಡೆ ಪತ್ಯಳ್, ಯಾನ್ ಬೆಂದಿನಾವು ಅನ್ಯಾಯ ವೊಂಜಿಲಾ ತೂವಡೆ, ಸರ್ವೊಲಾ ಯೆನ್ನವು ತತ್ತ್ಂಡ್ ಅಂದಳ್. ಆಕುಳು ಬಡಕಾಯಿ ಮೋಣೆ ಪಾಡಿನಾಕುಳು ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮೋಣೆ ಪಾಡಿಜರ್, ಇಂಬಳೆ ದಿಸೆ ತಡೆವಂದೆ ಇಗನೇಸ್ವರ ದೇವೆರೆ ಜಪೊತ ಮಾಲೆ ಕಡ್ತದ್ ಎಡಕೈಟ್ ದೆತ್ತೆರ್, ಪೆದಂಬು ಕಡ್ತ್ತದ್ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ಐನ್ ಕೊಂಡತ್‌ದ್ ಮಗ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ಯಾಳ್, ಉಪದೇಸೊಡು ಕೊರಿನೆಕ್ ಉಪದೇಶಿ ಮರ್ದಬೈದೆರ್ ಅಂದ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆ ಮಗಕ್ ಪುದರ್ ಲೆತ್ತಳ್. ಕೋಟಿಕಾರ ಸಾನೊ ಕಟ್ಟ್ಯಾಯಾಳ್, ಸಾನೊ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮಗನ್ ದೀದ್ ಆಯ ಕೈಟ್ ಪೂಜೆ ಮಳ್ಪ್ಪಯೊಳು. ಮಗ್ರನ ಕಾಲೊ ಆಳ್ ಗ್ರಾಮೊ ಬೆರಿ ಬತ್ತಳ್, (ಮಾತೆರೆನ್ ಪಂಡಳ್) ಬತ್ತ್‌ದ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮಲ್ಯಾಳೊಗು ಪೋಪಿನಾಕುಳು ನಾಲುವೆರ್ ಪುರುಸೆರ್‌ನಾಕುಳು ಬತ್ತೆರ್, ಬನ್ನಗ ಯೆಂಕ್ ಬಡಸ್ತನೊ ಇತ್ತ್ಂಡ್ ಅಂದ್‌ದ್ ಈ ಗ್ರಾಮೊನೆ ಪಿಂಬು, ಆಕುಳು ಬತ್ತೆರ್, ಯಾನ್ ಅರಿ ಬೀಪುವೆ, ಪೊರ್ತು ಕಂತು ನಾಗ ಬತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಪಂಡೆ, ತಡ್ಪೆಡ್ ಯಾನ್ ಬಕ್ತಿ ಇತ್ತಿನಾತ್ ಅರಿ ಕೊರ್ಯೆ, ಐನ್ ದೆತ್ತೊಣ್ಜೆರ್, ಯೆಂಕುಳು ನಾಲ್ ಇಲ್ಲ್ ನಟ್ಟಿ ಪುರುಸೆರ್‌ನಾಕುಳು ಅತ್ತ್, ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮಲ್ಯಾಳೊಗು ಪೋಪಿನಾಕುಳು, ಈ ಬೀಪುನೈಡ್ದ್ ಐನ್ ಕೊಂಡೆ ಅರಿ ಕೊರ್ಲಾಂದೆರ್, ಯಾನ್ ಕೊರಿಯೆ, ಆನಿ ಯೆನ ಇಲ್ಲಳ್ ಬುಡಾರ ಮಳ್ತೆರ್, ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಯೆರ್, ಲಕ್ಸ್‌ದ್, ಯೆನಡ ಕೇಂಡೆರ್ ಯೇತ್ ಮಂದೆ ಆಣ್

ಬಾಲೆಳು ಅಂದ್‌ದ್, ಯಾನ್ ಪಂಡೆ ಶಿದ್ದಮರ್ದ ಬೈದೆ ವರಿಯೆಂದ್‌ದ್, ನಿನ ಮಗಕ್ ಮದಿಮೆ ಆವೆರೆ ಬಲ್ಲಿ, ತೆನ್ನಾಯಿಡ್ದ್ ಯೆಂಕುಳು ಬನ್ನೇಟ, ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಾಸ್ತ್ರೊಬೇದ ಕಲ್ಪಾವೊ, ಐತ್‌ಮಿತ್ತ್ ಮದಿಮೆ ಆವೊಡುಂದೆರ್, ಆಕುಳು ಮಲ್ಯಾಳೊಗು ಪೋಯೆರ್, ಪೋಯಿ ಮದ್ಯೊಡು ಬಡತನ ಪೋದು ಯೆಂಕೊಂತೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಹೆಚ್ಚೊಂಡ್, ಐನ್ ಕೇಂಡೆರ್ ಯೆನ ಜಾತಿ, ಈ ಗಪ್ರವೊ ಕೋಟೆಕಾರ್, ಗ್ರಾಮ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಯೆನ ಇಲ್ಲಳ್ ಕೂಟ ಕೂಡ್ಯೆರ್, ಕೂಡುದು ಯೆನ ಮಗಕ್ ಸಗ್ತಿಡ್ ಮದಿಮೆ ಮಳ್ಪಾಯೆರ್, ಮಗ್ರನ ಕಾಲೊ ಅವೇ ಪುರುಸೆರ್‌ನಾಕುಳು ಯೆನ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ಬತ್ತೆರ್, ಬನ್ನಗ ಶಿದ್ದಮರ್ದ ಬೈದ್ಯ ಬುಡೆದಿ ಗುವ್ವೆದಳ್ಪ ಅರಿ ಬೀಪುವಳ್, ಬೀಪುನಾಗ ಪುರು ಸೆರ್‌ನಾಕುಳು ಬತ್ತೆರ್, ಮೂವೊಡು ಬನ್ನಗ ಈ ಇದ್ಯ, ಈವೊಡು ಉಳ್ಳೈ, ಯೇರೆ ಬುಡೆದಿ ಅಂದ್‌ದ್ ಕೇಂಡೆರ್‌ಯೇ. ತಂಕರುಬೈದ್ಯೆದಿ ಮರ್ಮಾಳ್, ಶಿದ್ದಮರ್ದ ಬುಡೆದಿ ಅಂದ್‌ದ್ ಆಳ್ ಪಂಡೊಳು, ಐನ್ ಕೇಂಡೆರ್ ಪುರುಸೆರ್ನಾಕುಳು, ಕೋಪೊ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್, ಜಪ್ಪು ಕರಿಯು ಕಡಪ್ಪೆರ್, ಆತ್ ಪೊತುರ್ಗು ಯಾನ್ ಬೆರಿಟ್ ಪಾರ್ ಬತ್ತೆ, ಆಕುಳೆ ಕಾರ್‌ಕೈ ಪತ್ತೊಂಡೆ, ಸರ್ವ ದೋಸೊ ಯೆನಡ್ದ್ ತಕ್ತ್ಂಡ್, ಅಂದದ್. ಬಡಕಾಯಿ ಮೋಣೆಪಾಡಿ ಆಕುಳು ತೆನ್ನಾಯಿ ಮೋಹೆ ಪಾಡಿಜೆರ್, ಇಗ್ನೇಸ್ವರ ದೇವೆರೆ ಜಪೊತ ಮಾಲೆ ಪಿರಾವು ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಕೊಯೆರ್, ಐಟೊಪ್ಪ ಮುಡದಾಯನ್‌ಲಾ, ಈ ಕೊಂಡುದು ಇನಮುಗೆ ಇನ ಹೇಳಿಕೆಡ್ ಪೂಜೊಡ್ ಅಂದ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್, ಐನ್ ಕೊಂಡತ್ತ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಯೆನಮಗ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡಿಯೆ. ಉಪದೇಶಿ ಮರ್ದ

ಬೈದ್ಯೆರ್ ಅಂದ್‌ದ್ ಆಕುಳೆ ಹೇಳಿಕೆಡ್ ಯಾನ್ ಆಯಾನ್ ಲೆತ್ತೆ. ದೇವೆರ್‌ಗ್ ಗುಂಡ ಕಟ್ಪಾಯೆ, ಬೂತೊಗ್ ಸಾನೊ ಕಟ್ಪಾಯೆ, ಇತ್ತೆ ಆ ಬೂತೊಗು ನೇಮ ಮಳ್ಪೊಡು, ಗ್ರಾಮ ಇದ್ಯಂದೆ ಯೆಂಕ್ ಬಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಇತ್ತ್‌ದ್ ನಿಕುಳೆ ಹೇಳಿಕೆಡ್ ನಿಕುಳ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ನೇಮ ಮಳ್ಪುವೊಡು ಅಂದೊಳ್. ಐನ್ ಕೇಂಡೆರ್ ಪ್ರಾರ್‌ನೇಮ ಮಳ್ಪೆ ಯೆರ್ಗ್, ಆನಿಡ್ದ್ ಇನಿಮುಟ್ಟ ಅಂಚನೆ ಆ ಬೂತೊದ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಪಾರ್‌ಡ್ (ಸೋಮೇಶ್ವರದ ಕೈತಳ್) ನಡತ್ತ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಕೊಟ್ಪಾರೊಡು ಆಯುನಾಂಡ್; ಅಳ್ತ್ ಸೋಮೇಸ್ವರ ದೇವೆರೆ ಕೈತಡೆಗ್ ಬತ್ತೆ, ಮದ್ಯಾನೊಗು ಬಲಿಬರ್ಪೆರ್, ಆರೆ ಗುಂಡೊಡು ಪೂಂಜೆ ಆದ್ ಕಿಲೆತ್ತೆ, ಈ ಮದುಮಾಂಸೊದ ಬೂತೊ ಯೆನನ್ ಬಲಿ ಬಯ್ರೆರೆ ಬುಡ್ಪುಜಿ, ಅಂದ್‌ದ್ ದೇವೆರೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಂಡ್, ಯೆಂಕ್ ಮದು ಮಾಂಸೊಲಾ ಉಂಡು, ಜೈನಮತೊಲಾ (ಮಾಂಸದಾಂತೆ) ಆವುಂದು ಪಂಡೆ, ಸೋಮನಾಥ ದೇವೆರೆ ಸ್ಥಳ ಜತ್ತೆ, ಪೊಂರ್ಬ ಕೆದು ಕಡಶ್ತೆ, ಕರ್ಮರ್ ಕಾಡ್ ಉಂಗೆರ್ ಮಟೊಂದು ಉಂಡು, ಐನ್ ಕಡತ್ತೆ, ಪೊಸ ಅಂಗಡಿ ಕಡತೆ, ಉಳ್ಳಾಳ್ ಅರಂತಡೆಗ್ ಬತ್ತೆ, ಚಾಟೆರೆನ್ ತೂಯೆ, ಆರೆ ಪಟ್ಟದ ಆನೆ ಉಂಡು ಯೆರಡ್, ಆಕುಳೆಗ್ ಸಂಕಡೊ ಪಾಡ್ಯೆ, ಮೈತಿ ನೀರ್‌ಲಾ ಪರ್‌ಜಿ, ಪಾಡಿ ಪುಲ್ಲುಲಾ ತಿಂದಿಜಿ, ಬಲಿ ಮೆಡ್ ಕೇಂಡೆರ್, ಮುಡದಾಯು ಉಪದ್ರೊಂದು ತೋಜಿ ಬತ್ತ್ಂಡ್, ನೆಕ್ ಪಾರಿ (ಕಡೆಕಟ್ಟ್) ಪಣ್ಣರೆ ಯೇರ್‌ಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್, ಆಪಗ ಉಳ್ಳಾಳೊಡು ಶಿವ್ವಮರ್ದ ಬೈದ್ಯೆಂಡ್‌ದ್ ಉಳ್ಳೆ, ಆಯನ್

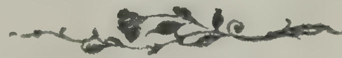
ಲೆಪ್ಪೊಡಂದೆರ್, ಮಾನಿ ಕಡಪುಡಾಯೆರ್, ಮಾನಿ ಪೋದು ಪಂಡ್ಂಡ್ ಚೌಟೆರೆ ಆನೆಗ್ ಇನ ಬೂತೊದ ಉಪದ್ರೊ ಐಕ್ ಈ ಪಾರಿ ಪಣೊಡುಗೆ ಅಂದ್‌ದ್ ಬಲಿಮೆಡ್ ತೋಜಿ ಬತ್ತ್ಂಡ್ ಅಂದ್‌ದ್, ಆರ್ (ಬೈದ್ಯೆ) ಮಾನಿಡೊಪ್ಪ ಬತ್ತೇರ್, ಚೌಟೆರ್ ಯೆನ ಆನೆಗ್ ಇನ ಬೂತೊದ ಉಪಾತಿ ಉಂಡು, ಪಾರಿ ಪಣೊಡ್‌ ಈ ಅಂದೆರ್. ಆ ಬೈದ್ಯರ್ ಆನೆ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಚೊಂಬುಡ್ ನೀರ್ ಪತ್ತೊಂದು ಬತ್ತೇರ್, ಆಪಗ ಪಂಡ್ಯೆರ್, ಯೆನ ಆನೆಳೆಗ್ ಬೇಸರೊ, ಉಸಾರಾಂಡ ನಿನ ಬೂತೊಗು ಆನೆ ಸಾಲೆಡೇ ನೇಮ ಕೊರ್ಪೆ ಅಂದೇರ್ ಚೌಟೇರ್, ಈ ಬೈದ್ಯೆ ಚೊಂಬುದ ನೀರ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಆನೆಗ್ ತಳಿತ್‌ದ್ ವಂಜಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಈ ಆನೆಳೆಗ್ ವೊಂಜಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಬೇಸರ ಉಂತೊಡುಂದು ಪಂಡೆ. ಜೆತ್ತಿದಿ ಆನೆಳು ಸಂಕಡೊಡು ಕುಡ್ತ್ತು ಲಕ್ಕ್‌ಂಡ್, ವೈತಿ ನೀರ್‌ಲಾ ಪರ್‌ಂಡ್, ಪಾಡಿ ತಿನಸ್‌ಲಾ ತಿಂದ್‌ಂಡ್, ಆನೆ ಸಾಲೆಡೇ ಚೌಟೆರ್ ನೇಮ, ಮಳ್ಪಾಯೆರ್.

ನೇಮತೂವೆರೆ ಬತ್ತೆರೆ ಉಳ್ಳಾಳೊ ಗುತ್ತುದ ಸೇಕ ಕೋಚಾಳ್, ನೇಮ ತೂಯೆರ್ ಚೌಟೆರೆಗ್ ಅರಿಕೆ ಮಾಳ್ತೆರ್, ಸೇಕ್ ಕೊಟ್ಟಾರಿಳು ನೇಮ ತೂದು, ಬಿರುವ ಬೂತೊಗು ಕೊಂಬು ತಂಬಡೊ ಹೊರ್ತದ್ ಈ ಸರ್ವ ವಾದ್ಯೊಡು ಮಳ್ತಿನವು ಆಯಿಜಿ ಅಂದ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್, ಯಾನ್ ಬಿರುವ ಬೂತೊಡ್ದು ಬೂಳ್ಯೊಲಾ ದೆತ್ತೊಣಯೆ, ವಾದ್ಯೊಲಾ ಈರ್ ಬಿರುವ ಬೂತೊಗು ಮಳ್ತಿನಾವು ಆಯಿಜಿ ಅಂದ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್, ಅಳ್ತ್ ಜತ್ತೆರ್, ಉಳ್ಳಾಳದ ಗುತ್ತುಗು

ಬನ್ನಾಗ ಆರೆ ಮರ್ಮಾರ್ಳೆಗ್ ಮುಡದೇಯೆ ಮೈಲೆಕಜ್ಜಿ ಕೊಂಡು ಪಾಡ್ಯೆ, ಐನ್ ಬಲ್ಮೆಡ್ ಕೇಂಡೆರ್, ಮುಡದಾಯ ಉಪಾದಿಂದ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಐಕ್ ಸೇಕ ಕೊಟ್ಟಾರಿಳು ಪಂಡೇರ್, ಆ ಬೂತೊಗು ಯಾನ್ ಪಂಡಿ ತಪ್ಪುಗು ಸಾನೊಡು ವಂಜಿ ವತ್ತೆ ಕೊಂಬು ಪಾಡ್ವೆ ಅಂದ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್, ಸಂಕಡೊ ಗುಣ ಆಂಡ್, ಕೊಂಬು ಪಾಡ್ಯೆರ್.

ಅಳ್ತ ಉಳ್ಳಾಳ ಗುತ್ತು ಕಡತೆರ್ (ಮುಡದಯೆ) ಮಂಗಾರ ಕರಿಯು ಕಡತೆ ಮಂಗಳ ದೇವತ್ತಾನೊಗು ಬತ್ತೆ, ಆರೆ ಬೇಟೆ ಮಳ್ತೆ. ಪಾಂಡಿಸ್ವರೊಗು ಬತ್ತೆ, ಮದ್ಯಂದ ಬಲಿ ಬರ್ಪೆರ್ ಮಾಲಿಂಗೇಸ್ವರ ದೇವೆರ್, ಆರೆ ಗುಂಡೊದ ಮಿತ್ತ್ ಕೋರಿ ಆದ್ ಕೆಲಿತೆ, ಈ ಮದುಮಾಸೊದ ಬೂತೊ ಯೆನನ್ ಬಲಿ ಬರ್ರೆ ಬುಡ್ಪುಜಿ ಅಂದ್‌ದ್ ದೇವೆರ್ ಪಂಡೆರ್, ಐಕ್ ಯೆಂಕ್ ಮದುಮಾಸೊಲಾ ಆವು, ಜೈನಮತೊಲಾ ಆವುಂದು ಮುಂಡತ್ತಾಯೆ ಪಂಡೆ, ಆ ದೇವತ್ತಾನೊದ ಉಳಾಯಿ ಬೆರಣ ಕೇಸ ಬಟ್ರೆಂದ್ ಉಳ್ಳೆರ್, ಆರೆ ಯೆಚ್ಚಿಡ್ ಮುಂಡತ್ತಾಯೆ ದರಿತೆ ದೇವೆರೆ ಅಂಬಲೊಡು. ಅಳ್ತ ಪಂಡೆರ್ ಬಟ್ಟೆರ್ ನಾಕುಳ್, ಅಂಚಿತಿ ಬೂತ ಈ ಅಂದ್‌ಡ ಯೆಂಕುಳೆ ಇಲ್ಲ್ ಪಚ್ಚ ನಾಡಿಡ್ ನೀರ್ ಬರ್ಕೆಡ್ ಉಂಡು. ಆ ಜಾಗನ್ ಯೆಂಕುಳೆ ಕೈ ಸೇರಾದ್ ಕೊರ್ಯರ್‌ಡ ಬೌಳೆ ನಿಕ್ಕ್ ಸಾನೊ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ನೇಮ ಮಳ್ಪೊ ಅಂದ್‌ರ್, ಅಡೆಗ ದರಿಪುನವು ಉಂತುಂಡು. ಆ ಪಚನಾಡಿದ ಬಾಳಿ ಕೆದ ತಳೊನು ಆಕುಳೆ ಕೈ ಸೇರಾದ್ ಕೊರ್ಯೆ, ಬೌಳು ಸಾನೊ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಇನಿಗ್‌ಲಾ ನೇಮ ಮಳ್ಪುವೆರ್.

ಆಳ್ತ್ ಅತ್ತ್ಂರೊಗು ಬತ್ತೆ, ಔಳು ಮಾನಾಡಿಗೆರ್ ಅಂದ್ ದ್ ಉಳ್ಳೆರ್
ಔಳು ಆಕುಳೆಗ್ ಪದಿರಾಡ್ ಯೆಮೆರ್ಗಳು ಉಂಡು ಬೊರಿಪಿನಾವು, ಪುಲೊಟು
ಮೋಪುನ್ನೈನ ಅವುಳೇ ಮಾಯೊ ಮಳ್ತೆ, ಯೇಳ್ ದಿನ ನಾಡ್ ಂಡಲಾ
ಯೆಮೆರ್ಗಳು ಸಿಕ್ಕಿಜೊ, ಬಲ್ಮೆಡ್ ಕೇಂಡೆರ್, ಐಕ್ ಮುಂಡತ್ತಾಯು
ಉಪದ್ರೊಂದು ತೋಜಿಂಡ್, ಯೆಮೆರ್ಗಳು ಸಿಕ್ಯೊಡ ಈ ರಾಜ್ಯೊಡ್ ಸಾನೊ
ಕಟ್ಪವೆ ಅಂದೆರ್. ಯೇಳ್ ದಿನ ಪೋದು ಯೆಣ್ಮನೆ ದಿನೊಕು ಯೆಮೆರ್ಗಳು
ಕೆದು ನೀಂದ್ಯೊ, ಪದಿರಾಡ್ ಯೆಮೆರ್ಗಳ್ಳಾ. ಆ ಕೆದುತ ಬರಿಯೆನೆ
ಸಾನೊ ಕಟ್ಪಾಯೆರ್. ಆ ಸಾನೊ ಕಟ್ ದ್ ಪೆರ್ಗಡೆ ಬನ್ನಾಕು
ಳುಂದು ಉಳ್ಳೇರ್ ಅತ್ತ್ಂರೊಡು, ಆಕುಳೆ ಸಂತಾನೊ ಅಳಿತೆ, ಬಲ್
ಮೆಡ್ ಮುಂಡತ್ತಾಯು ಉಪದ್ರೊಂದು ತೋಜ ಬತ್ತ್ಂಡ್, ಸೈತಿನಾಕುಳು
ಸೈತ್ ಂಡಲಾ ಇತ್ತಿನಾಕುಳೆನ್ ಈ ಪೊರಿತಡ ಪೆರ್ಗಡೆ ಬೊಟ್ಪುಡು
ನಿಕ್ ಸಾನೊ ಕಟ್ಪಾವೊ ಅಂದೆರ್. ಆಕುಳೆಗ್ ಕ್ಷೇಮ ಸಿಕ್ಕ್ಂಡ್,
ಆಳ್ಪ್ ಸಾನೊ ಕಟ್ಪಾಯೆರ್, ಕಟ್ಪಾದ್ ಇನಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ನೇಮ
ಆವೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು.

ಇರಾವುಕೇಗಾನಿ

ತಯಾರಾಗಿದೆ! ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಿದೆ!!

ಎಮ್. ಗಣಪತಿ ರಾವ್ ಐಗಳ್,

ಇವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ

ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ.

ಕ್ರೌನ್ $\frac{1}{8}$ ಸ್ಯಾಜಿನ ಪುಟ 450ಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕಿರುವುದು

ಕ್ರಯ ರೂ 2—4—0 ಮಾತ್ರ.

ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣಗಳು

ಮಂಜೇಶ್ವರ.

ಮಂಜೇಶ್ವರ ಶ್ರೀಮದನಂತೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಚರಿತೆ.

ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ 31 ಶಾಸನಗಳು.

ಕಾಶಿ ಮತ್ತು ಗೋಕರ್ಣ ಮಠದ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಪ್ರವರ ಮಂಜರಿ.

ಕ್ರೌನ್ $\frac{1}{8}$ ಸ್ಯಾಜಿನ 80 ಪುಟಗಳು.

ಕ್ರಯ ಆಣೆ 0—6—0.

ವಿಳಾಸ: —

ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ,
ರಥಬೀದಿ, ಮಂಗಳೂರು.
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಎಮ್. ಜಿ. ಐಗಳ್,
ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಮಂಜೇಶ್ವರ
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.